

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 460
van **YVES BUYSSE**
datum: 6 mei 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Woonzorgcentra (wzc's) - Bestaffing nachtdiensten

Artikel 40 van het uitvoeringsbesluit van het Woonzorgdecreet bepaalt dat tijdens de nacht in elk woonzorgcentrum (wzc) per begonnen schijf van zestig woongelegenheden minstens één voltijdse actieve nachtdienst moet worden uitgeoefend.

Uit de praktijk verneem ik dat deze regeling mogelijk niet meer afgestemd is op de realiteit van vandaag. Zeker wanneer een volgende schijf van zestig woongelegenheden net overgeschreven wordt, rijst soms de vraag of de zware financiële kosten om een nieuwe medewerker aan te werven wel verdedigbaar zijn. Daarnaast zijn er de argumenten dat de jobinvulling van een nachtdienst vandaag ondertussen niet meer is wat het jaren geleden was, dat er op dit ogenblik 'niet echt' een overaanbod op de arbeidsmarkt is en dat een verschuiving van dag- naar nachtdienst geen vanzelfsprekendheid is.

1. Krijgen de minister of zijn diensten gelijkaardige signalen?
2. Onderschrijft de minister die vaststellingen?

Indien ja, is het zijn bedoeling om hier een wijziging door te voeren en hoe zou die er dan uitzien?

ANTWOORD

op vraag nr. 460 van 6 mei 2020

van **YVES BUYSSE**

1. Het door de Vlaamse volksvertegenwoordiger aangehaalde artikel 40 van de bijlage XII bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers werd met ingang van 1 januari 2020 vervangen door artikel 48 van de bijlage 11 bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor gebruikers en mantelzorgers.

Hierin wordt thans het volgende bepaald:

"Overdag en 's nachts is in het woonzorgcentrum voldoende en gekwalificeerd personeel aanwezig om tijdig aangepaste hulp te kunnen bieden. Tijdens de nacht wordt in elk woonzorgcentrum per begonnen schijf van zestig bewoners één actieve nachtdienst georganiseerd. Die nachtdienst kan gecombineerd worden met de nachtdienst van andere woonzorgvoorzieningen, die zich in de onmiddellijke nabijheid van het woonzorgcentrum bevinden, met uitzondering van woonzorgcentra met minder dan eenenzestig woongelegenheden, tenzij die beschikt over twee actieve nachtdiensten. De permanentie wordt berekend op het totale aantal opgenomen bewoners in het woonzorgcentrum, inclusief de bewoners van andere zorgvormen waarvoor nachtpermanentie nodig is, zoals de centra voor kortverblijf en de centra voor herstelverblijf, tenzij daar een aparte equipe voor is."

Voor die personeelsnormen die op basis van het principe van schijven zijn bepaald geldt inderdaad dat wanneer een schijf overschreden wordt, er een verhoging van de personeelsnorm van toepassing wordt. Dit is o.a. het geval voor de personeelsnorm inzake de actieve nachtdienst.

Occasioneel geven sommige voorzieningen aan dat o.a. omwille van de aangehaalde redenen het naleven van deze norm niet aangewezen of haalbaar is. In dergelijke gevallen beschikken de woonzorgcentra over de mogelijkheid om voor deze norm bij het agentschap Zorg en Gezondheid mits motivering een al dan niet tijdelijke afwijking te bekomen.

Ik wil benadrukken dat de in de wetgeving bepaalde personeelsnormen steeds minimale personeelsnormen zijn. Naast de normatieve aantallen bepaalt de regelgeving bovendien ook dat er overdag en 's nachts in het woonzorgcentrum voldoende en gekwalificeerd personeel aanwezig moet zijn om aan de aanwezige bewoners tijdig aangepaste hulp te kunnen bieden (inclusief de vereiste verpleegkundige zorgen).

Naast het voldoen aan de normatieve personeelsnormen moeten de woonzorgvoorzieningen dus ook steeds in staat zijn om aan alle bewoners met een zwaar zorgprofiel de vereiste zorg te kunnen verlenen en de noodzakelijke hulpverlening te kunnen garanderen, rekening houdend met de aanwezige infrastructuur en de werkorganisatie.

2. De vraagstelling gaat verder dan louter de invulling van de minimale nachtdienst.

Er wordt reeds geruime tijd vastgesteld dat de verblijfsduur in woonzorgcentra afneemt en de zorgzwaarte toeneemt. De toegenomen mogelijkheden op vlak van thuiszorg, ondersteuning van de mantelzorg, medische wetenschap en technologie en aangepaste huisvesting,... hebben tot gevolg dat mensen, langer dan voorheen, kunnen blijven wonen in de vertrouwde omgeving, ook bij toenemende zorgbehoefte. Het woonzorgcentrum is hierdoor geëvolueerd naar een woonzorgvoorziening waar ouderen de laatste jaren (maanden) van hun leven komen wonen en er 24 uur op 24 uur intensieve, multidisciplinaire zorg en ondersteuning wordt geboden. Diverse signalen uit het werkveld maken aantoonbaar dat de huidige personeelsnormen niet langer meer aangepast zijn aan de veranderende noden van de bewoners van de woonzorgcentra.

De waarneming is dat de woonzorgcentra met de huidige personeelsnormen nauwelijks de basiszorg kunnen waarborgen. Heel wat woonzorgcentra in Vlaanderen hebben om die reden zowel zorg- als ondersteunend personeel aangeworven boven de wettelijk verplichte personeelsnormen. De kostprijs van dit bovennormpersoneel valt deels in de dagprijs.

Om bovenstaande redenen werd onder de vorige legislatuur het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2019 belast met een globaal onderzoek naar de personele inzet in woonzorgcentra, aangepast aan de veranderende zorg- en ondersteuningsnoden van de bewoners. Op termijn moet dit onderzoek leiden tot het formuleren van voorstellen voor het uitvaardigen van geactualiseerde personeelsnormen. De eerste fase van dit onderzoek, nl. een literatuurstudie personele voorwaarden residentiële ouderenzorg in binnen- en buitenland, werd ondertussen afgerond.

In 2020 werd ondertussen de volgende fase van het onderzoek aangevat. Hierbij wordt volgende onderzoeksdoelstelling geformuleerd:

"Het onderzoek beoogt noodzakelijke en praktische handvatten aan te reiken voor de bepaling van geactualiseerde en geïntegreerde personeelsnormen voor de Vlaamse woonzorgcentra, zowel voor zorgpersoneel als voor ondersteunend personeel. Het onderzoek dient met andere woorden helder te bepalen hoeveel en welke personeelsleden er nodig zijn om kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning en haalbaar werken tijdens elke fase van de dag.

Hierbij wordt rekening gehouden met:

- *de opvattingen van de bewoners, de familieleden, de medewerkers en de directie van de woonzorgcentra;*
- *de erkenningsnormen, zoals bepaald in het uitvoeringsbesluit op het woonzorgdecreet van 06/02/2019 bijlage 11;*
- *de ontwikkelingen op het vlak van de Vlaamse sociale bescherming, meer in het bijzonder de aanwending van het BelRAI LTCF instrument.*

Een bijkomende doelstelling is het formuleren van bijkomende aanbevelingen met betrekking tot:

- *de competentieprofielen van de personeelsleden werkzaam in een woonzorgcentrum;*
- *de efficiënte en flexibele inzet van de personeelsleden;*
- *de verpleegkundige permanentie;*
- *de aanwezigheid van (toezichts-)personeel in de leefgroepen;*
- *de aanwezigheid van personeel in de nacht;*
- *werkbaar werk in de woonzorgcentra."*

Het onderzoek heeft een looptijd van 24 maanden en zal leiden tot een eindrapport met één of meerdere voorstellen van geactualiseerde personeelsnormen. Het onderzoekstraject wordt opgevolgd door een stuurgroep waarin naast de wetenschappelijke medewerkers ook vertegenwoordigers van de werkgevers- en

werknemersorganisaties, de betrokken administraties en mijn kabinet vertegenwoordigd zijn. In dit onderzoekstraject zullen er ook diverse bevestigingen georganiseerd worden van het werkveld en van de gebruikers of hun vertegenwoordiger teneinde naar hun ervaringen en inzichten in deze problematiek te peilen.